

DIRECTION FOR CREATING EDUCATIONAL OPPORTUNITIES

Ruthaikan Nakseng¹, Thanong Thongphubate² and Lamun Rodkhwan³

¹⁻³มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

¹⁻³Rajamangala University of Technology Rattanakosin, Thailand

Corresponding Author's Email: ruthaikan.nak@rmutr.ac.th

การศึกษาเท่าเทียมเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาการศึกษาในประเทศไทยในปัจจุบัน การสร้างโอกาสการเรียนรู้ที่เท่าเทียมและมีคุณภาพสูงสุดสำหรับทุกคนเป็นเป้าหมายหลักที่นำไปสู่การพัฒนาชุมชนและชาติพันธุ์ที่ยั่งยืนและยั่งยืน ภายใต้แนวทางของการพัฒนาการศึกษา ต้องจัดทำารแสดงความคิดเห็นโดยสรุปถึงคำสั่งงานและการศึกษา โดยทุกคนในการศึกษาทั้งหลัก ความสัมพันธ์ การเป็นสถานที่เรียนรู้ที่เป็นมิตร และสนับสนุนความแตกต่างระหว่างนักเรียนทุกคน ในการแต่งตั้งทั้งหมดด้วยกันตามความสามารถและความสนใจ นอกจากนี้ยังเพิ่มความสนใจและสนับสนุนความรู้ในการเรียนรู้ในทุกๆ แดนของความคิดของการเรียนรู้สะท้อนให้เห็นถึงการสนับสนุนและการพัฒนาการศึกษาในทุกๆ การเรียนรู้ที่เป็นมิตรสำหรับทุกคน ในประเทศไทยสามารถประยุกต์ใช้และพัฒนาสถานที่เรียนรู้ที่เป็นมิตรให้กับบุคลากรในการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญเพื่อที่จะไม่ให้เกิดการพัฒนาภาคประชาชนสามารถนำความเสมอภาคระหว่างประชากรและบุคลากรสถานศึกษาเพื่อให้สามารถเข้าถึงได้เสมอในสถานที่เรียนรู้ที่เป็นมิตรและคุณภาพสูงสุดสามารถทำให้สถานการณ์การพัฒนาการศึกษาในการพัฒนาการศึกษาเท่าเทียมในประเทศไทยสามารถจัดการศึกษาและสามารถพัฒนาการศึกษาเป็นระบบโดยมีการพัฒนาการศึกษาและการศึกษาเท่าเทียมเพื่อพัฒนาการศึกษาในการพัฒนาการศึกษาในการพัฒนาการศึกษาในการพัฒนาการศึกษาในการพัฒนาการศึกษาในการพัฒนาการศึกษา

* Received 25 June 2024; Revised 4 July 2024; Accepted 29 August 2024

คำสำคัญ: โอกาสทางการศึกษา, การศึกษาเท่าเทียม, การพัฒนาการศึกษา

Abstract

Educational equality lies at the heart of Thailand's educational development efforts today. The goal is to create equal and highest quality learning opportunities for all individuals, leading to sustainable community and national development. Within the framework of educational development, policies must be formulated and implemented to ensure inclusivity, relationality, and fostering of friendly learning environments that support the diversity among all students. This necessitates comprehensive strategies tailored to individual abilities and interests. Additionally, enhancing interest and supporting knowledge acquisition in every corner of educational thought reflects a commitment to supporting and advancing education in every friendly learning environment for all. In Thailand, adapting and developing friendly learning environments for education personnel is crucial to ensuring equitable development between the population and school personnel to ensure consistent access to high-quality learning environments. This situation is important for the management of education and the development of education systems, and education development and equal education development in Thailand and the development of education

Keywords: Educational Opportunities, Educational Equality, Educational Development

บทนำ

การศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งมีบทบาทสำคัญเป็นประตูทางสู่อุปสงค์และความเท่าเทียมทางสังคม การสร้างโอกาสทางการศึกษาที่เสมอภาคและเท่าเทียมมีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างสังคมที่ยุติธรรม

และยั่งยืน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ดังที่มีการปฏิรูปการศึกษาทั่วโลกได้ให้ความสำคัญสำหรับการก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ระบบการศึกษาจึงต้องเน้นที่การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนทุกช่วงวัย เป้าหมายระดับโลกเล็งเห็นถึงปัญหาและได้กำหนดเป้าหมายการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลกในช่วง 15 ปีข้างหน้า ได้จัดให้มีบริการการศึกษากระจายไปตามพื้นที่ภูมิศาสตร์ทั่วประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) และกำหนดยุทธศาสตร์และเป้าประสงค์ของทิศทางการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566) โดยสร้างหลักประกันว่าคนไทยทุกคนต้องได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเสมอภาค เท่าเทียม และทั่วถึง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) และส่งเสริมสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามเป้าหมาย SDGs ดังกล่าว โดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับที่เหมาะสมกับสภาพบริบทและสภาพพื้นที่ โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างทางเพศ เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย เนื่องจากการศึกษามีเพื่อทุกคน เป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน ในขณะที่ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาในฐานะที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างศักยภาพของประชาชนและการลดความเหลื่อมล้ำในสังคม อย่างไรก็ตาม ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในประเทศไทยยังคงเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทและกลุ่มประชากรที่มีรายได้น้อย ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 นอกเหนือจากการแก้ปัญหาความยากจนข้ามรุ่น ประเทศไทยยังมีความจำเป็นต้องพัฒนาระบบความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอสำหรับกลุ่มคนในแต่ละช่วงวัย เพื่อให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากรและปัจจัยการเปลี่ยนแปลงอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ระบบความคุ้มครองทางสังคมของไทยในปัจจุบันยังมีช่องว่าง และระดับสิทธิประโยชน์ที่ได้รับยังไม่เพียงพอต่อความจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต นอกจากนี้ ประเทศไทยพบปัญหาการตกหล่นของการจ่ายเงินอุดหนุน ปัญหาการเข้าถึงการศึกษา อาจส่งผลกระทบต่อการใช้จ่ายของเศรษฐกิจสังคม และการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรทางมนุษยในภาวะแทบทุกข์ของผู้สูงอายุ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560; สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566)

สรุปได้ว่า การศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศทั้งเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เป็นประตูทางสู่โอกาสและความเท่าเทียมทางสังคม การสร้างโอกาสการศึกษาที่เสมอภาคและเท่าเทียมเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างสังคมที่ยุติธรรมและยั่งยืน ระบบการศึกษา

ต้องเน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ การปฏิรูปการศึกษาเพื่อก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ต้องมุ่งเน้นการศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อทุกคน และสร้างเป้าหมายการศึกษาที่ช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม การพัฒนาระบบความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอสำหรับทุกช่วงวัยเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อเสริมสร้างประชากรและเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากรและสภาพการเปลี่ยนแปลงอื่น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

ความเป็นมาของการสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา

การศึกษาเป็นสิทธิที่เป็นมูลค่าสูงและเป็นที่ยอมรับในระดับสากลตลอดมา ซึ่งมีรากฐานมาจากการประกาศปฏิญญาสากลเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) โดยองค์การสหประชาชาติเมื่อปี พ.ศ. 2491 ซึ่งกล่าวถึงสิทธิในการศึกษาของทุกคน ซึ่งต้องเป็นภาคบังคับที่รัฐต้องจัดให้และเป็นที่ยอมรับที่จะเป็นการทั่วไปและมีคุณภาพ (กระทรวงการต่างประเทศ, 2551) ภายหลังจากนั้น ในประเทศไทย การศึกษาถือเป็นสิทธิพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ที่กำหนดให้ทุกคนมีสิทธิในการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การแบ่งแยกตามเพศ สภาพ เศรษฐกิจ และสังคมจึงเป็นปัญหาที่ต้องมีการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ซึ่งการพัฒนาการศึกษาในประเทศไทยได้รับการสนับสนุนและการกำหนดเป้าหมายจากกรอบ Sustainable Development Goals (SDGs) ซึ่งกำหนดให้มีการศึกษาที่มีคุณภาพและเท่าเทียมสำหรับทุกคน ซึ่งเป็นการพิสูจน์ว่าการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างสังคมที่เป็นธรรมและยั่งยืน (สหประชาชาติ, 2562) นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบายและจุดเน้นที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาที่ทันสมัย และมีสมรรถนะที่จำเป็นต่อโลกยุคใหม่ การพัฒนานี้มีเป้าหมายในการเพิ่มโอกาสในการศึกษาและส่งเสริมการเท่าเทียมทางการศึกษา และการเสริมสร้างสื่อ คลังสื่อ และแหล่งเรียนรู้ดิจิทัล เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2567) อย่างไรก็ตาม การพัฒนาการศึกษาในประเทศไทยมีการเคลื่อนไหวที่ต่อเนื่องเพื่อสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษาให้กับทุกคน โดยที่เป้าหมายหลัก คือ การเพิ่มคุณภาพการศึกษาและการเท่าเทียมในการเข้าถึง โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างทางสังคมและเศรษฐกิจ หากวิเคราะห์ถึงหลักปรัชญาของ SDGs และการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการสร้างสังคมที่ยั่งยืนและเป็นธรรม โดยที่เราเห็นได้ชัดเจน

ว่ามีการพัฒนาระบบการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากร และสภาพการเปลี่ยนแปลงอื่น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ (สหประชาชาติ, 2562)

สรุปได้ว่า การศึกษาเป็นสิทธิที่มีค่าสูงและได้รับการยอมรับในระดับสากลมาตั้งแต่การประกาศปฏิญญาสากลเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในปี พ.ศ. 2491 โดยองค์การสหประชาชาติ โดยระบุว่าการศึกษาเป็นสิทธิพื้นฐานที่รัฐต้องรับผิดชอบในการจัดให้และมีคุณภาพเพื่อการพัฒนาทั่วไปของสังคม ในประเทศไทย การศึกษาถือเป็นสิทธิพื้นฐานตามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ซึ่งกำหนดให้ทุกบุคคลได้รับการศึกษาเป็นพื้นฐานอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง โดยไม่มีการแบ่งแยกตาม เพศ สภาพเศรษฐกิจ และสังคม เราเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาการศึกษาที่ได้รับการสนับสนุนจากกรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) และนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมุ่งเน้นให้ผู้เรียนทุกวัยได้รับการพัฒนาที่ทันสมัย มีสมรรถนะต่อโลกยุคใหม่ เพิ่มโอกาสและส่งเสริมความเท่าเทียมในการศึกษา เพื่อสร้างสังคมที่ยั่งยืนและเป็นธรรม

การใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมความเสมอภาคทางการศึกษาในประเทศไทย

การเสริมสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาในประเทศไทยเป็นหนึ่งในแนวทางสำคัญที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมุ่งเน้นในการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มคุณภาพการศึกษาและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในทุกภาคส่วนของประเทศ โดยเน้นไปที่การสร้างโอกาสเท่าเทียมในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ โครงการ Anywhere Anytime จัดทำเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2567) โดยมุ่งเน้นที่การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความต้องการแต่ละบุคคล ซึ่งการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาทางไกล (DLIT) เป็นตัวอย่างหนึ่งที่สำคัญในการส่งเสริมความเสมอภาคทางการศึกษา โครงการนี้ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาทางไกล โดยเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนสามารถเข้าถึงและจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในทุกสถานการณ์ ทั้งในโรงเรียนขนาดเล็กและชนบท (วิชาน ศรีอาภรณ์ อริญ ชุยกระเดื่อง และไพศาล วรคำ, 2562) โดยโครงการ DLIT ช่วยเพิ่มความสามารถในการปรับตัวของผู้เรียนและครูให้เข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและเหมาะสมกับความต้องการของตนเอง

นอกจากนี้ การมีมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย (Thailand Cyber University) เป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านแพลตฟอร์มการศึกษาออนไลน์ (Thai MOOC) ที่สนับสนุนการเรียนการสอนออนไลน์แบบเปิดให้กับประชาชนไทย โดยเน้นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) ผ่านการพัฒนาทักษะความรู้และการทำงานในยุคปัจจุบัน โดยให้ทุกคนสามารถเข้าถึงและเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา ซึ่งมีผลในการเพิ่มช่องทางการศึกษาที่มีมาตรฐานและการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสรุป การใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมความเสมอภาคทางการศึกษาในประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับทุกคนทั้งในพื้นที่เมืองและชนบท โครงการต่างๆ เช่น Anywhere Anytime, DLIT, และ Thailand Cyber University เป็นตัวอย่างการใช้เทคโนโลยีในการศึกษาที่เป็นประโยชน์อย่างมาก ซึ่งมีผลทำให้การเรียนรู้เป็นเรื่องสะดวกสบายและมีคุณภาพสูงขึ้นสำหรับนักเรียนและครูในระบบการศึกษาของประเทศไทย

สรุปได้ว่า การเสริมสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาในประเทศไทยเป็นแนวทางสำคัญของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มคุณภาพการศึกษาและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาทั่วประเทศ โครงการ Anywhere Anytime และ DLIT เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าถึงการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล เน้นลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและเพิ่มโอกาสเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยการศึกษาทางไกล ช่วยเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนและครูที่ทำงานในทุกสถานการณ์ ในท้องถิ่นและชนบท รวมถึงมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย (Thailand Cyber University) สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่าน Thai MOOC เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและพัฒนาทักษะในยุคปัจจุบัน ทำให้การเรียนรู้เป็นเรื่องสะดวกสบายและมีคุณภาพสูงขึ้นสำหรับนักเรียนและครูในระบบการศึกษาของไทย

การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมทางการศึกษาในประเทศไทย

การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมทางการศึกษาเป็นหนึ่งในประเด็นสำคัญที่ต้องมีการสนับสนุนและการทำงานร่วมกันของหลายหน่วยงานทั้งระดับชาติและท้องถิ่นในประเทศไทย เพื่อให้ทุกคนสามารถมีสิทธิ์และโอกาสในการศึกษาที่เท่า

เทียมกัน โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีความต้องการทางการศึกษาสูง เช่น พื้นที่ที่ตกหลุมความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โครงการต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยสร้างฐานการศึกษาที่เป็นเอกลักษณ์และมีคุณภาพสูงขึ้นในระยะยาว ซึ่งโครงการ I Classroom เป็นตัวอย่างหนึ่งที่สะท้อนถึงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ โดยการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและเป็นประโยชน์สำหรับนักเรียน โครงการนี้ไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มพูนความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาเท่านั้น แต่ยังเป็นการเสริมสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษาโดยทำให้นักเรียนทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลได้เท่าเทียมกัน ทำให้การศึกษาเป็นเชิงสร้างสรรค์และไม่จำกัดโดยสถานที่หรือสภาพการเงิน นอกจากนี้ โครงการครูคืนถิ่นและโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่นเป็นตัวอย่างของการพัฒนาครูที่มุ่งเน้นการเป็นพื้นที่ตัวเองและการเสริมสร้างคุณภาพของการศึกษาในพื้นที่ที่ขาดแคลนครู โครงการเหล่านี้ช่วยลดปัญหาการขาดแคลนครูในพื้นที่รวมถึงการเพิ่มโอกาสให้กับนักเรียนในพื้นที่ห่างไกลให้สามารถเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพได้เท่าเทียมกัน เช่นกัน การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในรูปแบบนี้มีผลกระทบที่สำคัญต่อการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและการเสริมสร้างชุมชนที่มีการศึกษาที่เป็นเอกลักษณ์และเท่าเทียมทางการศึกษาในทุกๆ พื้นที่ของประเทศไทย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2567; สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2566)

สรุปได้ว่า การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมทางการศึกษาเป็นหนึ่งในประเด็นสำคัญที่ต้องมีการร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานทั้งระดับชาติและท้องถิ่นในประเทศไทย เพื่อให้ทุกคนสามารถมีสิทธิ์และโอกาสในการศึกษาที่เท่าเทียมกัน โครงการ I Classroom เป็นตัวอย่างที่เน้นการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้เสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีคุณภาพสำหรับนักเรียน โครงการครูคืนถิ่นและครูรัก(ษ์)ถิ่นช่วยลดปัญหาความขาดแคลนครูในพื้นที่และเพิ่มโอกาสให้กับนักเรียนในพื้นที่ห่างไกลให้เข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมกัน การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในรูปแบบนี้เสริมสร้างฐานการศึกษาที่เป็นเอกลักษณ์และมีคุณภาพสูงขึ้น ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและสร้างชุมชนการเรียนรู้ที่เท่าเทียมกันในทุก ๆ พื้นที่ของประเทศไทย

ข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา

จากบทเริ่มต้นทิศทางการพัฒนาประเทศไทยที่ให้ความสำคัญกับการกำหนดนโยบายสาธารณะด้านการศึกษาอันเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดต่อการพัฒนาองค์กรไปจนถึงการพัฒนาประเทศชาติ การที่จะสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพขึ้นมาในสังคมได้นั้น หนึ่งในปัจจัยสำคัญก็คือ การศึกษา (Education) ซึ่งนอกจากจะทำให้มนุษย์เกิดความรู้และพัฒนาตนได้แล้ว สิ่งนี้ยังสามารถเป็นตัวกำหนดทิศทางของประเทศได้อีกด้วย โดยผู้เขียนสรุปสาระสำคัญได้ดังรูปภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา

จากภาพที่ 1 สรุปได้ว่า ข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ การลดความต่างและการเข้าถึงการศึกษา ควรเน้นการกระจายโอกาสให้เด็กทุกคนเข้าถึงการศึกษาอย่าง

ทั่วถึง ไม่ว่าจะอยู่ในพื้นที่ใดหรือมีฐานะเช่นไร การสนับสนุนทักษะและการพัฒนา ควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เช่น การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และทักษะเทคโนโลยี การสร้างสถานที่เรียนรู้ที่เท่าเทียม ควรจัดหาสถานที่และสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและมีคุณภาพในทุกโรงเรียน รวมถึงการส่งเสริมการศึกษาทั้งชีวิต ควรมีโครงการและนโยบายที่สนับสนุนให้ประชาชนทุกช่วงวัยสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต เพื่อให้สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การลดความต่างและเข้าถึงการศึกษา

การลดความต่างเข้าถึงการศึกษาเป็นหนึ่งในแนวทางสำคัญที่สถาบันการศึกษาและนักวิชาการในประเทศไทยต้องมองหาวิธีการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากปัญหาความไม่เสมอภาคในการศึกษายังคงมีอยู่อย่างมากมาย หนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงการศึกษาคือ ความต่างการเข้าถึงการศึกษาระหว่างพื้นที่และระดับของรายได้ของครอบครัว (ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี และภิญญา อนุพันธ์, 2564) เช่น เยาวชนในพื้นที่ชนบทมักจะไม่สามารถเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมได้เท่ากับเยาวชนในเขตเมือง ทั้งนี้เป็นเพราะคุณภาพและระยะทางของโรงเรียนที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ ซึ่งการแก้ไขปัญหานี้อาจทำได้โดยการสนับสนุนนโยบายการศึกษาที่เป็นรูปธรรมและมีเป้าหมายชัดเจน ตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ซึ่งมุ่งเน้นที่จะสร้างโอกาสเท่าเทียมในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพสูง ทั้งนี้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและการศึกษาของประเทศ การที่รัฐบาลให้ความสำคัญกับการพัฒนานโยบายที่สนับสนุนการเรียนการสอนแบบออนไลน์และการเข้าถึงการศึกษาทางไกลเป็นสิ่งสำคัญในการลดความต่างนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550) นอกจากนี้ ปัญหาการเหลื่อมล้ำทางการศึกษายังมีแง่มุมหลากหลายทั้งจากภูมิฐานะ ฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจของครอบครัว และวัฒนธรรมของครอบครัว เช่น ครอบครัวที่มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจที่ดีมักจะสามารถสนับสนุนให้บุตรหลานได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพสูงขึ้น ส่งผลให้เกิดความแตกต่างในการพัฒนาทักษะและความสามารถของเยาวชน (ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี และภิญญา อนุพันธ์, 2564) ในทางปฏิบัติ การลดความต่างเข้าถึงการศึกษาต้องพิจารณาทุกปัจจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการศึกษาในพื้นที่ชนบท การสนับสนุน

การศึกษาทางไกลและออนไลน์ในสถานการณ์ปัจจุบัน การสนับสนุนนโยบายที่ส่งเสริมคุณภาพการศึกษาที่เท่าเทียม และการสนับสนุนเศรษฐกิจครอบครัวที่มีปัญหาทางการเงินในการสนับสนุนการศึกษาของเด็ก ทั้งนี้เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพได้เท่าเทียมกันในประเทศไทย

สรุปได้ว่า การลดความต่างเข้าถึงการศึกษาเป็นแนวทางสำคัญที่สถาบันการศึกษาและนักวิชาการในประเทศไทยต้องมุ่งหาวิธีการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากปัญหาความไม่เสมอภาคในการศึกษายังคงมีอยู่อย่างมาก ความต่างการเข้าถึงการศึกษาระหว่างพื้นที่และระดับรายได้ของครอบครัวเป็นสาเหตุหนึ่งที่สำคัญ เช่น เยาวชนในชนบทมักไม่สามารถเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมกับเขตเมืองได้ การสนับสนุนนโยบายการศึกษาที่เป็นรูปธรรม และมีเป้าหมายชัดเจนจากยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มุ่งเน้นให้มีโอกาสเท่าเทียมในการศึกษาที่มีคุณภาพสูง ส่งผลต่อการลดความต่างนี้ในสถานการณ์โควิด-19 ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและการศึกษาของประเทศ การพัฒนานโยบายการศึกษาที่สนับสนุนการเรียนการสอนออนไลน์และการเข้าถึงการศึกษาทางไกลเป็นสิ่งสำคัญในการแก้ไขปัญหา

การสนับสนุนทักษะและการพัฒนา

การพัฒนาทักษะและความสามารถของนักเรียนที่มีความแตกต่างกันเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีโอกาสดูแลและเท่าเทียมในการเข้าถึงการศึกษา โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะทางวิชาการและทักษะที่เกี่ยวข้องกับอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนทุกคนในการเข้าสู่สังคมและตลาดแรงงาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550) ทักษะทางชีวิตและทักษะทางอาชีพเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มคุณค่าและสมรรถนะของบุคคลในการทำงานและชีวิตประจำวัน ซึ่งตลาดแรงงานที่มีความหลากหลายกำลังเพิ่มขึ้นตามความเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี จึงเป็นสิ่งสำคัญที่โรงเรียนต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะที่เข้ากันได้กับความต้องการในตลาดแรงงานปัจจุบันและอนาคต (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564) การศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะทางชีวิตและทักษะทางอาชีพนี้จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เด็กนักเรียนมีการเตรียมความพร้อมที่เพียงพอในการเข้าสู่สังคมและชีวิตอาชีพ เพื่อให้การสนับสนุนทักษะและการพัฒนาในโรงเรียนมีประสิทธิภาพสูงสุด จำเป็นต้องมีระบบการบริหารจัดการของสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ที่สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะของครูผู้สอนและบุคลากร

ทางการศึกษา โดยการปฏิบัติงานให้ตรงตามกฎระเบียบและหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้สามารถปรับตัวตามความต้องการของผู้เรียนและสถานการณ์การศึกษาได้อย่างเหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550) การเตรียมความพร้อมในการบริหารจัดการการศึกษาที่เหมาะสมจึงเป็นก้าวสำคัญที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพของการศึกษาในประเทศไทยได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564)

สรุปได้ว่า การพัฒนาทักษะและความสามารถของนักเรียนที่หลากหลายเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้เด็กและเยาวชนมีโอกาสเท่าเทียมในการเข้าถึงการศึกษา โรงเรียนควรเน้นการพัฒนาทักษะทางวิชาการและอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนในการเข้าสู่ตลาดแรงงานทักษะทางชีวิตและอาชีพช่วยเพิ่มคุณค่าและสมรรถนะในการทำงานและชีวิตประจำวัน ระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพจะช่วยสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษา ทำให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสถานการณ์การศึกษาได้อย่างเหมาะสม การเตรียมความพร้อมนี้จะช่วยเพิ่มคุณภาพการศึกษาในประเทศไทย

การสร้างสถานที่เรียนรู้ที่เท่าเทียม

การสร้างสถานที่เรียนรู้ที่เท่าเทียมเป็นหัวข้อที่สำคัญในการพัฒนาการศึกษาที่เป็นเท่าเทียมและมีคุณภาพสูงให้กับนักเรียนในปัจจุบัน สถานที่เรียนรู้ที่เท่าเทียมไม่เพียงแค่นับการจัดห้องเรียนที่เหมาะสมและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม แต่ยังเน้นการสร้างพื้นที่การเรียนรู้ที่เปิดกว้างและรองรับความแตกต่างของนักเรียนทุกคน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) การศึกษาเน้นไปที่การเรียนรู้ที่มีความหมายและส่งเสริมพัฒนาการตนเองของนักเรียนให้เติบโตไปด้วยความสามารถและความสนใจที่แตกต่างกัน ห้องเรียนเสมอภาค (Equitable Classroom) ถือเป็นแนวคิดที่สามารถช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้โดยการสร้างสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรและให้เป็นสิ่งที่นักเรียนทุกคนสามารถพัฒนาตนเองได้ (สราวุธ ชัยยong, 2565) ในการสร้างสถานที่เรียนรู้ที่เท่าเทียมนี้ สิ่งสำคัญที่ควรพิจารณาคือการจัดการศึกษาในรูปแบบของสถานศึกษาแบบเรียนรวม ซึ่งเป็นการเน้นการศึกษาที่มุ่งเน้นทั้งด้านการเรียนรู้และพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนที่มีความเป็นไปได้ทุกคน นโยบายการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมนี้มุ่งเน้นการเลือกนักเรียนเข้าเรียนอย่างเท่าเทียมและยืดหยุ่น ลดความแตกต่างทางภูมิหลังและประสบการณ์ของนักเรียน โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะที่เหมาะสม

กับต้องการของนักเรียนในปัจจุบันและอนาคต สรุปได้ว่า การสร้างสถานที่เรียนรู้ที่เท่าเทียมเป็นกระบวนการที่ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะและความสามารถของนักเรียนให้สามารถเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและเป็นเท่าเทียมได้อย่างเต็มที่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีบทบาทสำคัญในการนำแนวคิดและกลยุทธ์ที่เหมาะสมมาใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อให้การเรียนรู้ของนักเรียนเกิดความก้าวหน้าและเป็นไปอย่างยั่งยืน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

สรุปได้ว่า การสร้างสถานที่เรียนรู้ที่เท่าเทียมเป็นหัวข้อสำคัญในการพัฒนาการศึกษาที่มีเท่าเทียมและมีคุณภาพสูงให้กับนักเรียนในปัจจุบัน นอกจากการจัดห้องเรียนและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม ยังเน้นการสร้างพื้นที่การเรียนรู้ที่เปิดกว้างและรองรับความแตกต่างของนักเรียนทุกคน ห้องเรียนเสมอภาค (Equitable Classroom) เป็นแนวคิดที่ช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาโดยสร้างสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรและสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนสามารถพัฒนาตนเองได้ การศึกษาเน้นไปที่การเรียนรู้ที่มีความหมายและส่งเสริมพัฒนาการตนเองของนักเรียนให้เติบโตไปด้วยความสามารถและความสนใจที่แตกต่างกัน นโยบายการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมมุ่งเน้นการเลือกนักเรียนเข้าเรียนอย่างเท่าเทียมและยืดหยุ่น ลดความแตกต่างทางภูมิหลังและประสบการณ์ของนักเรียน โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะที่เหมาะสมกับต้องการของนักเรียนในปัจจุบันและอนาคต การสร้างสถานที่เรียนรู้ที่เท่าเทียมเป็นกระบวนการที่ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้การเรียนรู้ของนักเรียนเกิดความก้าวหน้าและเป็นไปอย่างยั่งยืนในประเทศไทย

การส่งเสริมการศึกษาทั้งชีวิต

การส่งเสริมการศึกษาทั้งชีวิตมีความสำคัญอย่างมากในการสร้างโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมและความเสมอภาคในประเทศไทยในยุคปัจจุบัน การให้โอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะไม่ควรจำกัดเพียงในระหว่างช่วงเวลาของการเรียนหรือในโรงเรียนเท่านั้น แต่ควรเกิดขึ้นตลอดชีวิตผ่านการสนับสนุนและการเรียนรู้ตลอดชีวิตในทุกช่วงชีวิต ซึ่งการพัฒนาการศึกษาทั้งชีวิตนี้เกี่ยวข้องกับการปรับตัวตนของประชาชนในตอนท้ายของการศึกษาเริ่มต้น การเรียนรู้ที่ต่อเนื่องเพื่อตอบสนองถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเศรษฐกิจในระดับโลก เช่น การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว และความต้องการแรงงานที่มีทักษะสูง นอกจากนี้ การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตยังมุ่งเน้นให้ประชาชนทุกกลุ่มวัยได้รับการพัฒนา

ทักษะและความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถปรับตัวตนและอยู่ร่วมกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลกได้อย่างเหมาะสม (สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ, 2565)

สรุปได้ว่า การส่งเสริมการศึกษาทั้งชีวิตมีความสำคัญอย่างมากในการสร้างโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมและความเสมอภาคในประเทศไทยในยุคปัจจุบัน การให้โอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะไม่ควรจำกัดเพียงในระหว่างช่วงเวลาของการเรียนหรือในโรงเรียนเท่านั้น แต่ควรเกิดขึ้นตลอดชีวิตผ่านการสนับสนุนและการเรียนรู้ตลอดชีวิตในทุกช่วงชีวิต การพัฒนาการศึกษาทั้งชีวิตนี้เป็นการปรับตัวตนของประชาชนในตอนท้ายของการศึกษาเริ่มต้นเพื่อตอบสนองถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเศรษฐกิจในระดับโลก เช่น การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว และความต้องการแรงงานที่มีทักษะสูง การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตยังมุ่งเน้นให้ประชาชนทุกกลุ่มวัยได้รับการพัฒนาทักษะและความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถปรับตัวตนและอยู่ร่วมกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลกได้อย่างเหมาะสมในประเทศไทย

สรุป

การสร้างโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาการศึกษาในประเทศไทยในปัจจุบัน โดยการส่งเสริมการศึกษาทั้งชีวิตเป็นกลไกที่สำคัญในการทำให้ประชาชนได้รับการศึกษาและพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง การสร้างสถานที่เรียนรู้ที่เท่าเทียมและเป็นมิตรต่อการเรียนรู้ของทุกบุคคลจึงเป็นเป้าหมายที่สำคัญ ที่ต้องการให้ครูและผู้บริหารทุกคนมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและจัดการการศึกษาที่เป็นมิตรและเท่าเทียมให้แก่ นักเรียนทุกคน โดยการวิเคราะห์และการวางแผนเพื่อการพัฒนาการศึกษาที่มีคุณภาพและทั่วถึงต้องถือเป็นแนวทางสำคัญ ที่จะนำสังคมไทยไปสู่การเป็นสังคมของความรู้และสิทธิที่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงการศึกษา การเรียนรู้ตลอดชีวิตจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการทำให้ประชาชนทุกกลุ่มวัยสามารถเข้าถึงความรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างมีคุณภาพและเป็นระบบ นอกจากนี้ การวิเคราะห์แนวทางการสร้างโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมต้องพิจารณาถึงปัจจัยหลายประการ เช่น การใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ที่เป็นมิตร การพัฒนาศักยภาพของครูและผู้บริหารในการสนับสนุนและนำ

ทางการศึกษาเท่าเทียม และการสร้างการเรียนรู้ที่ให้ออกาสแก่ทุกคนได้เติบโตและพัฒนาตนเองต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการต่างประเทศ. (2551). ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) . กรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ . เรียกใช้เมื่อ 23 พฤษภาคม 2567 จาก <https://humanrights.mfa.go.th/upload/pdf/udhr-th-en.pdf>
- กระทรวงศึกษาธิการ . (2567). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567. เรียกใช้เมื่อ 23 พฤษภาคม 2567 จาก https://www.bic.moe.go.th/images/stories/pdf/นโยบายและจุดเน้น_2567.pdf
- ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี และภิญญา อนุพันธ์. (2564). ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูฏา.
- วิชาน ศรีอาภรณ์ อรัญ ชูยกระเดื่อง และไพศาล วรคำ. (2562). รูปแบบการประเมินการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (DLIT) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 18(1), 267 – 279.
- สรารุช ชัยยong. (2565). “ห้องเรียนเสมอภาค” แนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่ไม่ทิ้งใครไว้หลังห้อง “ Equitable Classroom” The concept of learning Management that Leaves No On Behind the Classroom ศึกษาสาส์น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 6(3), 14-28.
- สหประชาชาติ. (2562). เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในประเทศไทย : การศึกษาที่มีคุณภาพ. เรียกใช้เมื่อ 30 พฤษภาคม 2567 จาก <https://thailand.un.org/th/sdgs/4>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตาม

- กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2567). การพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลในโรงเรียน: โครงการ I Classroom. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2567). โครงการพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล. เรียกใช้เมื่อ 28 พฤษภาคม 2567 จาก <https://d-room.obec.go.th/i-classroom/>
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2566). การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมทางการศึกษาในประเทศไทย: โครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). การศึกษาเท่าเทียมที่มีคุณภาพสูง: การพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). รายงานวิจัยความทั่วถึงและเท่าเทียมของการจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). รายงานสภาพศึกษาพบประเด็นสำคัญ: การสร้างโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมและทั่วถึง. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมแห่งชาติ. (2565). การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมแห่งชาติ.
- สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมแห่งชาติ. (2565). การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อรองรับการผลิตโฉมหน้าพลเมืองและวิกฤตการณ์โลก. กรุงเทพมหานคร: พรินท์เอเบิล.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). รายงานความก้าวหน้าเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย พ.ศ. 2559 – 2563. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสาม 2566–2570. สำนักนายกรัฐมนตรี. เรียกใช้เมื่อ 24 กันยายน 2566. <https://www.nesdc.go.th>.